

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Pytasz, co w moim życiu z wszystkich rzeczą główną, / Powiem ci: śmierć i miłość – obydwie zarówno

Author: Romuald Cudak

Citation style: Cudak Romuald. (2018). Pytasz, co w moim życiu z wszystkich rzeczą główną, / Powiem ci: śmierć i miłość – obydwie zarówno. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 285-286). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Pytasz, co w moim życiu z wszystkich rzeczą główną, / Powiem ci: śmierć i miłość – obydwie zarówno

O cytacie

Cytat to INCIPIT wiersza, który otwiera drugi tom poezji Jana Lecho-
nia *Srebrne i czarne*:

Pytasz, co w moim życiu z wszystkich rzeczą główną,
Powiem ci: śmierć i miłość – obydwie zarówno.
Jednej oczu się czarnych, drugiej – modrych boję.
Te dwie są me miłości i dwie śmierci moje.

[...]

Na żarnach dni się miele, dno życia się wierci,
By prawdy się najgłębszej dokopać istnienia –
I jedno wiemy tylko. I nic się nie zmienia.
Śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci.

Utwór, podobnie jak pozostałe teksty z tomu, to liryka refleksyjna. Ze względu na charakterystyczne konstrukcje antytetyczne, pointy, budowę opartą na paradoksie oraz z uwagi na problematykę dotyczącą spraw uniwersalnych, a często ostatecznych, można powiedzieć, że tom to poezja sapiencjalna (mądrościowa). W cytacie poeta ujawnia wielką wagę dwu żywiołów: miłości i śmierci, uznając je za rzeczy najważniejsze w życiu człowieka i w sposób swoisty zastępowalne nawzajem oraz utożsamiające się. Wiersz pokazuje jednocześnie, że oba żywioły – groźne i wzbudzające obawę oraz lęk – paradoksalnie stanowią tarczę obronną jeden wobec drugiego: „śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci”.

O autorze i jego twórczości

Zob. **Jest tylko Beatrycze. I właśnie jej nie ma*

Warto wiedzieć

- INCIPIT – zob. **Polały się łzy me czyste*

Z opracowań

W *Karmazynowym poemacie* Lechoń był bardem sprawy polskiej, w *Srebrnym i czarnym* zaprezentował się jako poeta problemów uniwersalnych. Tam żywił się wielkim dziedzictwem romantycznym, tu jego kunsztownym strofom przyświecał ideał klasycznej harmonii, a problematyka spraw ostatecznych, wspaniała poetycka dialektyka żywiołów miłości i śmierci oraz mistrzostwo w operowaniu antytezami kazały myśleć o urzeczeniu poezją baroku. Podobnie jak niektórych fraz *Karmazynowego poematu*, tak i pewnych zwrotów z nowego zbioru nie dawało się po jego lekturze wyrzucić z pamięci: zagnieździły się w niej na prawach złotych cytatów z narodowego skarbca poezji, jak owe zdania: „Jest tylko Beatrycze i właśnie jej nie ma”, czy też: „Śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci”.

Matuszewski 1979, 67

Bibliografia

Matuszewski R., 1979: *Posłowie*. W: Lechoń J.: *Poezje*. Warszawa.

Romuald Cudak